

Archeocoach
*Archeologische kwaliteitsborging en
beleidsadviesing*

*Drs. H. Stoepker
Register Senior-KNA-archeoloog*

*Onafhankelijk adviseur archeologische
monumentenzorg
Specialist middeleeuwse archeologie*

*Tienbundersweg 8
6321 CR Wijlre, Nederland
tel. 0622 153580
hstoepker@archeocoach.nl*

Beoordeling van een Archeologisch Rapport

Rapport: Verhoeven, M.P.F. & B. Moonen, 2009: *Hotel Gronsveld, gemeente Eijsden; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek, karterende fase*, Weesp (RAAP-notitie, concept oktober 2009)

Bevoegd gezag: Gemeente Eijsden
Postbus 39
6245 ZG Eijsden

Contactpersoon: J. Starren
Datum: 25 januari 2010

Doel van de beoordeling

In opdracht van de Gemeente Eijsden, d.d. 20 januari 2010, wordt door drs. H. Stoepker, +onafhankelijk adviseur archeologische monumentenzorg (Archeocoach, archeologische kwaliteitsborging en beleidsadviesing), een rapport getoetst van een karterend booronderzoek, opgesteld door "RAAP" te Weesp, van de locatie Hotel Gronsveld te Gronsveld gemeente Eijsden.

Het doel van de toetsing is tweeledig.

In de eerste plaats dient de toetsing om te bepalen of dit rapport voldoende gegevens van voldoende kwaliteit heeft opgeleverd voor Burgemeester en Wethouders om te besluiten of de waarde van dit terrein voldoende is vastgesteld (Monumentenwet 1988, art. 39-41).

In de tweede plaats dient de toetsing om te bepalen of de aanbevelingen tot het al dan niet laten uitvoeren van verder onderzoek of het treffen van een andere maatregel, logisch voortvloeien uit genoemde gegevens, adequaat en proportioneel zijn, en in overeenstemming zijn met gangbaar en/of verantwoord archeologisch monumentenzorgbeleid.

Indien deze toetsing leidt tot aanbevelingen om het rapport te verbeteren, hebben deze aanbevelingen alleen betrekking op meetbare kwaliteitsaspecten en niet op zaken die binnen het domein van de integriteit en verantwoordelijkheid van de rapporteur vallen. Beleidsadviezen van de toetser zijn onderscheiden van die van de auteur van het rapport en worden als onafhankelijk advies beargumenteerd.

Aan het slot van deze toetsing bevindt zich een toelichting op de wijze van toetsen en een lijst van bij toetsingen geraadpleegde documentatie.

Onderzoeksgegevens

Uitvoeringsperiode	Oktober 2009
Oppervlakte plangebied:	Circa 3,5 ha.
Aanleiding en doel onderzoek:	Nieuwbouw hotel met bijbehorende voorzieningen en detailhandel
Huidig gebruik:	Weiland, boomgaard, braak, verhard
Methoden:	Karterend booronderzoek, 75 boringen in 17 x 20 grid, 12 cm boor, tot maximaal 6,25 m -mv
Conclusies:	Complexe bodemkundige opbouw: onder bouwvoor antropogeen colluvium, periglaciaire hellingafspoeling, jonge rivierklei, oude rivierklei. Geen archeologische vondsten.
Aanbevelingen:	Geen verder onderzoek.

Beoordeling van de onderzoeksrapportage

Algemeen

Het rapport is van goede kwaliteit en van belang voor de kennis van de bewoningsgeschiedenis van Eijsden, ook al zijn er geen archeologische sporen gevonden. Het analyseert een gecompliceerde bodemkundige situatie, die ook voor andere locaties in het Maasdal instructief is. Alluviale en colluviale sedimentatie komen beide voor. De oudste hellingafspoeling (Pleistoceen en Vroeg-Holoceen) treedt op in een tijd dat er ook sedimentatie door de Maas is. De jongste colluviumfase is antropogeen en heeft te maken met de ontginning van het plateau.

Als mogelijke verklaring voor het ontbreken van bewoning wordt de landschappelijke dynamiek genoemd. Dat ligt als verklaring voor de hand als het gebied wegens overstromingen regelmatig ontoegankelijk is. Is dat hier echter het geval? Dat zou in het rapport verduidelijkt moeten worden. Colluviumdepositie belemmert de bewoning niet. Er zijn in Zuid-Limburg diverse voorbeelden van bewoning in en onder colluvium.

Het rapport zou daarom nog (kort) op het volgende in moeten gaan: Hoe verhoudt de kennelijke afwezigheid van bewoning zich tot locatiekeuzefactoren die bij het opstellen van verwachtingsmodellen gebruikt worden, zoals hellingsgraad en ligging bij een gradiëntzone? Hoe is dit gebied aangeduid op de recente verwachtingskaart van Eijsden en in hoeverre stemmen verwachtingen en bevindingen overeen?

Hierbij aangenomen dat er werkelijk sprake is van afwezigheid van bewoning. Booronderzoek heeft zijn beperkingen. De gehanteerde methode is volgens de leidraad niet geschikt voor de steentijd. Het feit dat er echter helemaal geen – anders dan recente – vondsten zijn aangetroffen, maakt de kans dat er latere (late prehistorie tot en met middeleeuwen) bewoning is geweest, inderdaad gering.

Opmerkingen

Passim: Diverse kleine tikfoutjes, vooral spaties, afbrekingen e.d. Af en toe een woord vergeten.

Pag. 6. NAP-hoogte invullen; verwachtte archeologische resten; documentatie moet ook naar PDB.

Pag. 11. Gronsveld wordt al in 1111 vermeld. Er is dus niet alleen een verwachting voor resten uit de late, maar ook uit de volle of hoge middeleeuwen.

Pag. 13. Niet vermeld is hoe de boorkernen zijn gecontroleerd. Kennelijk door brokkelen en snijden. Gesteld is dat de gehanteerde methode geschikt is voor het opsporen van vindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Dat is niet geheel correct. Tol e.a. (2004), waar naar verwezen wordt, geeft aan dat methode C3 (17 x 20 m; 12 cm; brokkelen/snijden) geschikt is voor de Bronstijd t/m Late Middeleeuwen. Voor de Steentijd wordt voor de löss methode A2 of A3 aanbevolen. Dat wil zeggen 17 x 20 meter en 3 mm zeef, of 13 x 15 meter brokkelen/snijden. Met andere woorden als men ook de steentijd conform de leidraad had willen karteren, had men of moeten zeven of een dichter boorgrid moeten gebruiken.

Beoordeling van de aanbeveling

Het advies om geen verder onderzoek uit te voeren, is voldoende onderbouwd.

Advies na toetsing

Ons advies is om het rapport – **na aanbrenging van correcties** - goed te keuren en de aanbeveling over te nemen. Er zijn voldoende gegevens van voldoende kwaliteit verzameld om een besluit over de (potentiële) archeologische waarde van het terrein te nemen. Aangenomen kan worden dat die (potentiële) archeologische waarde er niet is. Uit te sluiten is dat nooit, aangezien sommige zaken zoals graven zich met booronderzoek niet laten voorspellen. Het voert echter te ver om op deze locatie bij afwezigheid van vondsten in het booronderzoek toch nog een proefsleuvenonderzoek te vragen. De conclusie om geen verder onderzoek aan te bevelen vloeit logisch voort uit de bevindingen. Het terrein kan zonder verdere voorwaarden vrij gegeven worden behoudens uiteraard de wettelijke verplichting om eventueel toch aanwezig zijnde vondsten te melden.

Wel wil ik adviseren om van de auteurs te vragen dat zij in de definitieve versie met het oog op toekomstig onderzoek en met het oog op de toepasbaarheid van de recente verwachtingskaart ingaan op de onder 'algemeen' gestelde vragen.

Toelichting op de toetsing

De kwaliteitstoetsing geschiedt aan de hand van de in de archeologische monumentenzorg voorgeschreven kwaliteitsnormen, de vakliteratuur, en de in de beroepsgroep gangbare gedragscodes m.b.t. deskundigheid en onafhankelijkheid. Indien de gegevens van onvoldoende kwaliteit worden beschouwd, of als onvolledig voor deze fase van het onderzoek, zal het College door toetser geadviseerd worden om aanvulling of verbetering te vragen.

Bij de toetsing van de aanbevelingen wordt gelet op de (potentiële) informatiewaarde van de locatie en op de proportionaliteit tussen bestaande en verwachte verstoring, informatiewaarde en vereiste onderzoeksinspanning. De (potentiële) informatiewaarde wordt getoetst aan de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie, het selectiebeleid van de provincie Limburg, eventuele andere onderzoeksagenda's en aan beredeneerde *expert judgment*. Met de toekomstige verstoring wordt in het advies rekening gehouden, voor zover aard, plaats, diepte en omvang van de geplande verstoring bekend zijn. De toetsing van de aanbevelingen leidt tot een advies aan het College om deze al dan niet over te nemen, zonodig onder voorlegging van een alternatief. Niet alle KNA-elementen zijn voor elke toetsing relevant.

Bij toetsing geraadpleegde documenten en literatuur

Waar nodig is gebruik gemaakt van de volgende documentatie

- Erfgoedinspectie: M.H. van den Dries & P.A.M. Zoetbrood 2007: Werk in uitvoering (1): van PvE tot veldwerk, Den Haag, Erfgoedinspectie.
- Erfgoedinspectie: M.H. van den Dries & P.A.M. Zoetbrood 2008: Werk in uitvoering (2): van veldwerk tot standaardrapport, Den Haag, Erfgoedinspectie.
- Nationale Onderzoeksagenda Archeologie, hoofdstukken 11, 17, 18, 22, 24.
- NVVA: gedragscode van de Vereniging van Nederlandse Archeologen
- Provincie Limburg: provinciale richtlijn verkennend boren (brief provincie Limburg 2006/58816, d.d. 19 december 2006)
- Provincie Limburg: handreiking Ruimtelijke Ontwikkeling 2007
- Provincie Limburg: Gaauw, P. van der, 2008: *Provinciale archeologische aandachtsgebieden, archeologisch selectiedocument*, Maastricht (Provincie Limburg, cluster erfgoed, afdeling cultuur, welzijn en zorg).
- Provincie Limburg: Gaauw, P. van der, M. de Grooth, J. Hoevenberg, L. van Hoof & H. Stoeper 2007: *Evaluatie en synthese van het in Limburg tussen 1995 en 2006 uitgevoerde onderzoek* (www.limburg.nl)
- RCE: database Archis II (waarnemingen, monumenten, onderzoeksmeldingen) met onderliggende CMA/CAA-documentatie via LiveLink
- RCE: richtlijn archeologisch onderzoek van beekdalen in Pleistoceen Nederland www.cultureelerfgoed.nl
- RCE: Nationale Onderzoeksagenda Archeologie, hoofdstukken 11, 17, 18, 22, 24, www.noaa.nl
- SIKB: KNA 3.1. (Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie)
- SIKB: KNA-leidraad karterend boren.
- SIKB: KNA-leidraad proefsleuven
- SIKB: Checklist beoordeling standaardrapport IVO-verkennend en IVO-borend

Waar nodig is gebruik gemaakt van relevante vakliteratuur met als voornaamste bronnen de literatuurlijsten in de NOaA en de provinciale evaluatie en synthese 2007.